

VERSLAG VERGADERING RAADSCOMMISSIE WERK EN INKOMEN

Datum: 14 oktober 2015

Plaats: Oude raadzaal

Tijd: 16.30 – 19.10 uur

Aanwezig: mw. I.M. Jongman-Mollema (voorzitter), mw. K.W. van Doesen-Dijkstra (D66), dhr. A.J. Wonink (D66), mw. L.R. van Gijlswijk (SP), mw. M. van Duin (SP), mw. C.E. Bloemhoff (PvdA), dhr. J.P. Loopstra (PvdA), dhr. W.B. Leemhuis (GroenLinks), mw. P. Brouwer (GroenLinks), mw. G. Chakor (GroenLinks), mw. A.M.J. Riemersma (Stadspartij), mw. E. Akkerman (VVD), dhr. J.R. Honkoop (VVD), mw. A. Kuik (CDA), dhr. R. Bolle (CDA), dhr. E.B. Koopmans (ChristenUnie), dhr. A.P.M. Banach (Student en Stad), dhr. G.J. Kelder (PvdD)

Wethouders: dhr. M.T. Gijsbertsen, dhr. J.M. van Keulen

Namens de griffie: mw. A. Weiland (commissiegriffier)

Verslag: dhr. Z. Jeurig

Inspreker: dhr. Giskes (FNV Mondiaal) bij agendapunt B1.

Opening

A1. Opening en mededelingen

De voorzitter:

- Opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom.

Wethouder Van Keulen:

- Visie Sontweggebied: de informatieve bijeenkomst met de raad is afgeblazen vanwege het overleg met partijen buiten het gebied. De behandeling in de raad zal niet in januari 2016 plaatsvinden: het overleg tussen de stakeholders wordt eerst afgewacht. De wethouder vindt dat het voor de zomer 2016 aan de orde moet komen, maar kan dat niet garanderen.

Wethouder Gijsbertsen:

- De screening: het project heet nu 'Kansen in kaart'. Het college voert de twee moties uit. Op één punt wijkt het college af: in verband met de communicatie begint het college in één wijk.

De voorzitter:

- Constateert dat de commissie hiermee instemt.

Wethouder Gijsbertsen:

- De energiecoaches: het project start binnenkort in Selwerd en Lewenborg. De lessen uit het eerdere project worden nu in de praktijk toegepast.

A2. Vaststelling verslag 16 september 2015

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

A3. Vaststelling agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

A4. Afspraken en planning

a. Besluitenlijst 16 september 2015

b. LTA september 2015

c. Lijst initiatiefvoorstellen en moties

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Stand van zaken pinautomaat Hoogkerk: de wethouder zou de raad informeren binnen twee weken na de vorige raadscommissie. Dit is niet gebeurd.

Wethouder Van Keulen:

- Verwijst naar de brief van 2 oktober 2015 en zegt dat de deadline van 30 september 2015 helaas niet is gehaald. De reden staat in de brief.

A5. Conformstukken

Er zijn geen conformstukken.

A6. Ingekomen stukken

Er zijn geen opmerkingen.

A7. Rondvraag

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Brief staatssecretaris Klijnsma over invulling tegenprestatie: heeft Groningen een dergelijke brief ontvangen?
- Gevolgen kostendelersnorm, huisgenoten zonder verblijfstatus: de gemeente Amsterdam heeft het aantal gevallen geïnventariseerd. Die worden gecompenseerd. Om hoeveel gezinnen gaat het in Groningen? Gaat het college het voorbeeld van Amsterdam volgen?

Wethouder Gijsbertsen:

- Brief staatssecretaris Klijnsma: de brief is bij de wethouder en het gemeentelijk apparaat niet bekend. Volgens de wethouder is de verordening van de gemeente goed.
- Kostendelersnorm: de wethouder heeft in het vragenhalfuurtje al vragen beantwoord. Het klopt dat bij samenwonenden met een bijzondere verblijfstatus schrijnende situaties kunnen ontstaan. De gemeente hanteert dan de alleenstaandennorm. De gemeente zoekt uit of in andere situaties eveneens schrijnende situaties kunnen ontstaan. De raad ontvangt de analyse van de uitvoering van de kostendelersnorm.

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Vraagt naar de effecten voor het kindgebonden budget. Wordt dit in de analyse meegenomen?

Wethouder Gijsbertsen:

- Zegt dat het kindgebonden budget is meegenomen in de berekening van wat mensen ontvangen.

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Zal de analyse lezen en er eventueel op terugkomen.

Inhoudelijk deel

B1. TTIP-vrije gemeente

(collegebrief 18 september 2015)

Inspreker dhr. Giskes (FNV Mondiaal) gaat eerst in op een bestaand misverstand over het arbitragemechanisme, het ISDS. Het gaat over het idee voor een openbaar internationaal investeringshof: een dergelijk hof is onvoldoende om de bezwaren tegen TTIP weg te nemen. Spreker voert daarvoor een viertal redenen aan. De laatste reden is dat het slechts een van de bezwaren tegen TTIP is. Spreker gaat in op het begrip ‘handelsbelemmeringen’. Het is een verhullend begrip. Men bedoelt vooral het afbreken van beschermingsregels op velerlei gebied zoals milieu, gezondheid en dergelijke. De FNV verzet zich hier samen met vele anderen tegen. Spreker verzoekt de gemeenteraad een standpunt in te nemen.

Dhr. Kelder (PvdD):

- Merkt op dat het college de motie niet uitvoert en geeft aan waarom de fractie tegen TTIP is.
- Het is onduidelijk wat de onderhandelaars op papier hebben gezet. Parlementsleden mogen de teksten niet inzien, het burgerinitiatief wordt niet besproken en men vindt het onderwerp te complex om het eindresultaat per referendum aan de bevolking voor te leggen.
- Vertegenwoordigers van multinationals mogen de teksten wel inzien. Er wordt veel lobbywerk gedaan. De democratie wordt omzeild en er is geen sprake van transparantie.
- De politiek moet bij dit soort verdragen een grens trekken.
- Ook zonder ISDS zitten er grote problemen aan dit verdrag. De kern is hoe de VS en de Europese landen met veiligheid omgaan.

Mw. Van Duin (SP):

- Bedrijven die staten kunnen aanklagen: deze rechtsgang gaat niet via de kwalitatief goede en onafhankelijke rechtspraak. De gemeente kan zo eveneens worden aangeklaagd met alle kosten van dien voor de gemeente. De SP is hier niet gelukkig mee.

- De fractie vindt dat nu actie nodig is. Straks zijn de teksten definitief en kan het Europees parlement enkel ja of nee zeggen.

Dhr. Wonink (D66):

- Is voor het afbreken van handelsbelemmeringen, maar niet onverdeeld voorstander van TTIP. D66 deelt de zorgen, ook die van de inspreker.
- Er mogen geen afspraken worden gemaakt over publieke diensten.
- ISDS: aantasting van de Nederlandse rechtsstaat is onacceptabel.
- De oproep van de FNV is voorbarig en niet praktisch. De gemeente is niet het forum om dit verdrag te bespreken. Wat houdt een TTIP-vrije gemeente in?
- De fractie wil het verdrag nu niet volledig naar de prullenbak verwijzen. De onderhandelingen zijn nog gaande. De noordelijke mkb-bedrijven kunnen voordelen behalen.

Dhr. Honkoop (VVD):

- Dit is een debat op een verkeerde plaats en op een verkeerd moment. De onderhandelingen lopen nog. De gemeenten hoeven de rol van het parlement niet over te nemen.
- Het is beter om te spreken over hoe het verdrag eruit zou moeten zien. Een goed verdrag levert groei en banen voor de stad op. Bedrijven hebben directe voordelen.
- De VVD wil vrijhandel die bijdraagt aan banengroei en goedkopere producten.

Mw. Kuik (CDA):

- Zegt dat de gemeenteraad niet gaat over zaken zoals dit verdrag. De fractie brengt de zorgen over aan de vertegenwoordigers van het CDA in het nationale en Europese parlement.

Dhr. Banach (Student en Stad):

- Zegt dat de fractie huiverig is voor onderdelen van het verdrag zoals ISDS.
- Het is nog niet duidelijk wat de effecten zijn van het verdrag.
- De fractie ziet het nut van een uitspraak van de gemeente. Hoe en op welke manier dit zou moeten, is voor de fractie nog niet duidelijk.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Zegt dat de fractie zich herkent in de zorgen over het verdrag, vooral die over ISDS.
- Kan zich op dit moment vinden in de reactie van de gemeente. De onderhandelingen lopen nog. Spreker verwijst naar een door de Tweede Kamer aangenomen motie van de ChristenUnie. De gemeente is geen partij in de onderhandelingen.
- De gemeente kan eventueel een signaal richting VNG afgeven. Het signaal van een TTIP-vrije gemeente is niet het juiste signaal.

Mw. Riemersma (Stadspartij):

- Sluit zich volledig aan bij de woordvoering van D66 en kan zich vinden in de collegebrief.

Dhr. Leemhuis (GroenLinks):

- Kiest een andere insteek dan het college. Het publieke debat is van belang: hierdoor is een klein beetje informatie beschikbaar gekomen. Volksvertegenwoordigers kunnen daarbij een positieve rol spelen.
- De beleidsruimte van de lokale overheid kan worden bedreigd.

Dhr. Loopstra (PvdA):

- Vindt dat de gemeente zich kan uitspreken over TTIP. De fractie heeft een standpunt en is erg verontrust over de effecten van het nieuwe verdrag.
- De inwoners van de stad merken de effecten en daarom is het afgeven van een signaal nodig.
- Is het college bereid de bezorgdheid van de raad over te brengen? Mogelijk kan dit in VNG-verband.

Wethouder Van Keulen:

- Zegt dat niemand weet hoe het verdrag precies in elkaar zit.
- Een eventueel ISDS geldt voor de VS en voor de Europese landen. ISDS heeft voordelen.
- Aan de Europese standaarden mag niet middels het verdrag worden getornd. De wethouder noemt als voorbeeld producten die met dierproeven tot stand zijn gekomen.
- De wethouder vond de motie die voorlag, te ver gaan. Het uitroepen van een TTIP-vrije gemeente is te ongenueanceerd. De raad zou een genuanceerde motie moeten opstellen. Het college voert een motie in principe uit.

- Mocht het echt verkeerd gaan, dan zal de wethouder samen met de raad dit aan Den Haag laten weten.

Het voorstel gaat als stuk met 1-minuutinterventie naar de raad van 28 oktober 2015.

B2. Ontwikkelingen Stadspas

(collegebrief 18 september 2015)

Mw. Bloemhoff (PvdA):

- Vindt het een prima voorstel. Het is goed dat de gemeente doorgaat met de digitalisering.
- Het is goed dat de gemeente actief is om het gebruik van de Stadspas en het Kindpakket te stimuleren.

Mw. Van Doesen-Dijkstra (D66):

- Sluit zich aan bij de woordvoering van de PvdA en voegt toe het fijn te vinden dat de geluiden uit de raad snel worden opgepakt. Er zijn veel innovatieve initiatieven.

Mw. Brouwer (GroenLinks):

- Is het eens met de vorige sprekers. Het is goed dat zowel de gebruikers als de gebruikers worden gehoord.

Dhr. Kelder (PvdD):

- Staat achter de huidige invulling van de Stadspas en kan zich vinden in de brief.

Mw. Van Duin (SP):

- Sluit zich aan bij de vorige sprekers. Het is goed dat de pas gebruiksvriendelijker wordt en dat het aanbod wordt uitgebreid.
- Steeds meer mensen maken gebruik van het aanbod voor de OV-kaart. Wat vindt het college ervan om deze aanbieding meer bekendheid te geven?

Mw. Riemersma (Stadspartij):

- Kan zich vinden in de nieuwe aanpak.
- De verdergaande digitalisering kan ertoe leiden dat sommige mensen niet worden bereikt. Klopt dat?
- De website van de gemeente werkt nog niet optimaal.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Is het eens met de verbeterde aanpak. Het is goed dat de pas klantvriendelijker wordt.
- Het bredere aanbod en de verbeterde voorlichting zijn goede verbeteringen.

Dhr. Banach (Student en Stad):

- Kan zich vinden in de verbeterde aanpak.
- Is blij met de toevoeging van het spelelement.

Dhr. Bolle (CDA):

- Sluit zich aan bij de woordvoering van de PvdA.

Wethouder Gijsbertsen:

- Zegt dat met deze verbetering de gebruiksvriendelijkheid wordt verbeterd richting klanten en ondernemers.
- Het aantal deelnemers is flink gegroeid tot achtduizend accounts.
- Problemen met computergebruik: mensen worden geholpen door onder andere het serviceteam.
- De website kan beter. Er wordt aan gewerkt.
- De OV-kaart: de wethouder neemt de suggestie van mw. Van Duin mee.

B3. Start Innovatie Sociale Zekerheid

(collegebrief 2 oktober 2015)

Dhr. Bolle (CDA):

- Deelt een groot aantal, dat het college signaleert zoals vergissingen of tekortkomingen. Dat kan verbeteren.
- De fractie deelt de conclusies van het college over de pakketten niet, vooral wat betreft het pakket 'onbeperkt bijverdienen'.
- De gemeente zou eerst alle bijstandsgerechtigden moeten kennen voordat experimenten worden uitgevoerd. De doelgroepen moeten duidelijk zijn.

- Kan de wethouder duidelijkheid geven of sprake is van een vorm van basisinkomen?
- Parttime ondernemen in de bijstand: spreker verwijst naar de motie en vraagt op basis waarvan wordt geëxperimenteerd.

Mw. Riemersma (Stadspartij):

- De sociale zekerheidsvoorzieningen moeten mensen vooruit helpen. Dat is een goed uitgangspunt.
- Een knelpunt is dat het beleid te weinig is afgestemd op kansen op de arbeidsmarkt. De kansen op de arbeidsmarkt zijn ongelijk verdeeld. Er vindt discriminatie plaats.
- De vijf pakketten: het pakket ‘onbeperkt bijverdienen’ zou moeten worden geclausuleerd, zodat de investering wordt besteed aan onderwijs.
- De overige voorstellen van het veranderlab: het gesprek over schulden is een goed voorstel.

Mw. Van Doesen-Dijkstra (D66):

- Vindt het een goed voorstel. Mensen worden in beweging gezet. Meer maatwerk, minder regelgeving, meer werken op eigen kracht en meer vertrouwen zijn nodig.
- Vier van de zes ideeën van het veranderlab zijn positief.
- De samenstelling van het veranderlab: er zouden op uitvoerend niveau meer mensen van de werkvloer die met de doelgroep te maken hebben, moeten worden betrokken.
- Bijstand op maat is op zich een goed idee. ‘Kosten delen’ moet een oplossing voor een probleem zijn. ‘Bijverdienen en investeren’: hier moet een plan aan ten grondslag liggen. Maatwerk is nodig. ‘Ondersteuning op maat’: duidelijke criteria zijn nodig voor wie ervoor in aanmerking komt.
- Goede afspraken met de universiteit zijn nodig. Het moet helder zijn wat de gemeente hiermee wil bereiken. Zo kan de gemeente na vier jaar zien of de doelen bereikt zijn.

Mw. Akkerman (VVD):

- Wanneer komt de eerste beoordeling van de ideeën uit het veranderlab? De ideeën zijn nog erg abstract. Kansen op werk moet centraal staan.
- Bijstand op maat: de uitgangspunten zijn goed, maar de voorliggende plannen niet allemaal, zoals het voorbeeld ‘onbeperkt bijverdienen’. De fractie stelt voor het uitgangspunt ‘rechtvaardigheid’ toe te voegen.
- Doelmatigheid en rechtmatigheid: doelmatigheid is belangrijk in verband met doelmatigheid.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Is voorstander van het experimenteren met bepaalde aanpakken.
- Bijstand op maat: de inhoud van de pakketten is onduidelijk. De voorgestelde experimenteertijd van vier jaar is erg lang. Zal de staatssecretaris uiteindelijk akkoord gaan?
- Wat is de mening van het college over het voorstel om doelen op te nemen?
- Meer kaders en voorwaarden zijn nodig. Dan kan het college ook een oordeel geven over het voorstel om de minimumgrens voor de chronisch zieken en gehandicapten van 120 naar 130% te verhogen.

Mw. Chakor (GroenLinks):

- Is enthousiast over de experimenten om te vernieuwen.
- Het is goed om de dingen samen met de inwoners te doen. Het gebruik van zo weinig mogelijk regels hoort daarbij.
- De pilot gaat uit van vertrouwen en het leveren van maatwerk. De fractie vraagt binnen het arrangement aandacht voor scholing. Is dat te realiseren?
- Wordt samengewerkt met alle instanties en met sociale wijkteams? Is het dan wel terecht om de urgentie van een aanpak te laten vallen?

Dhr. Loopstra (PvdA):

- Kan zich vinden in de aanpak van het college.
- Dit is een goed moment om de activiteiten van het veranderlab te evalueren. De opbrengst is tot nu toe wat karig. Behalve het idee over schulden zijn het vaak erg abstracte ideeën.
- De fractie bepleit een forse uitbreiding van het veranderlab: het moet breder en representatiever. De uitstroom naar werk moet voorop staan. Een experiment met ‘het verlonen van de uitkering’ is wenselijk. Wat vindt het college?

- Het voorstel van het college: de fractie steunt het voorstel. Er is sprake van maatwerk. De fractie neemt aan dat er in de uitwerking doelen worden opgenomen.

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Constataert dat de meeste fracties voor maatwerk zijn. De SP bepleit maatwerk al langer.
- Vraagt zich af wie er echt iets hebben aan het voorliggende voorstel.
- Het voorstel ‘onbeperkt bijverdienen’ is een vorm van het verstrekken van een basisinkomen.
- Spreker brengt de ideeën van de SP naar voren.
- Ten eerste: maatwerk is nodig en heeft alleen zin als er meer beleidsvrijheid van het Rijk komt. Er is meer geld nodig om alle mensen te kunnen bereiken.
- Ten tweede: een cultuuromslag bij bestuurders en uitvoerders.
- Ten derde: kan de wethouder aangeven welke gemeentelijke ruimte er is binnen de huidige Participatiewet, waar nog geen gebruik van wordt gemaakt? Spreker verzoekt de wethouder met een plan te komen om die ruimte alsnog te benutten.
- Is het college bereid een vrijwilligersvergoeding in te stellen?

Dhr. Kelder (PvdD):

- Hoopt dat de stad de ruimte krijgt om te experimenteren met deze plannen. De plannen van het veranderlab zijn positief en vernieuwend.
- Is positief over de door het college naar voren gebrachte punten.
- Plaatst kritische kanttekening bij het idee voor ‘onbeperkt bijverdienen’ en over de experimenteertermijn van vier jaar.

Dhr. Banach (Student en Stad):

- Sluit zich aan bij de woordvoering van de PvdD.

Wethouder Gijsbertsen:

- Zegt dat het doel is zoveel mogelijk bijstandsgerechtigden te laten uitstromen naar werk en de overblijvende mensen geschikt te krijgen om de arbeidsmarkt op te gaan. Bij deze laatste groep gaat het erom hen te laten participeren in goede gezondheid.
- Het college zoekt voortdurend naar nieuwe aanpakken om iets voor de groep betrokkenen te doen. De uitwerking vindt in overleg met hen plaats. Daarna volgt pas de uitvoering.
- De wethouder somt op wat de afgelopen tijd al is gedaan. Dit als reactie op de opmerkingen van mw. Van Gijlswijk. Om maatwerk te leveren, is het gewenst het aantal regels te verminderen.
- De ideeën van het veranderlab: het college reageert alleen op de ideeën als er vragen over komen.
- Het verbreden van het veranderlab met onder andere grote werkgevers: de wethouder neemt het idee mee. De raad ontvangt nog dit jaar informatie over alle veranderlabs.
- Wanneer de screening en wanneer het uitvoeren van de pakketten: de wethouder zegt dat dit gelijk op moet lopen. Het is goed om te weten welke behoeften er zijn en welke groepen welke arrangementen nodig hebben.
- De vraag over het basisinkomen: het college wijst een zuiver basisinkomen af. Bij de onbeperkte bijverdiensde worden nog steeds de kostdelersnorm, de informatieplicht en de arbeidsplicht gehanteerd.
- Het beantwoorden van schriftelijke vragen via de brief: het klopt dat dit geen gebruikelijke manier is.
- Doelen en resultaten: uiteraard zullen resultaten moeten worden behaald. De raad ontvangt een beschrijving van het experiment met daarin een opzet voor de monitoring, het meten van het resultaat en de bepaling van de afrekening.
- Het klopt dat een looptijd van vier jaar voor het experiment wat lang is. Het heeft te maken met de opzet van de onderzoeksinstellingen.
- Het onbeperkt bijverdienen: het college wil geen nieuw controlemechanisme inzetten. Het college wil de komende twee tot drie jaar leren wat de mensen gaan doen.
- De bijverdiensden kunnen worden gebruikt voor scholing. Dit is onderwerp van gesprek met de staatssecretaris.

- Het al gevoerde gesprek met de staatssecretaris was constructief. De wethouder kan nog niet zeggen wat er uit het komende gesprek gaat komen. De raad wordt van het resultaat op de hoogte gebracht en kan er zijn mening over geven.
- Het idee van het CDA om het begrip rechtvaardigheid toe te voegen is interessant. Het college is op zoek naar manieren hoe om te gaan met ongelijke maar rechtvaardige behandeling van mensen.

De voorzitter:

- Constateert dat het CDA voor aanstaande vrijdag 14.00 uur aangeeft of behandeling in de raad van 28 oktober 2015 gewenst wordt.

Het voorstel gaat als stuk met 1-minuutinterventie naar de raad van 28 oktober 2015.

De voorzitter sluit de vergadering om 19.10 uur.